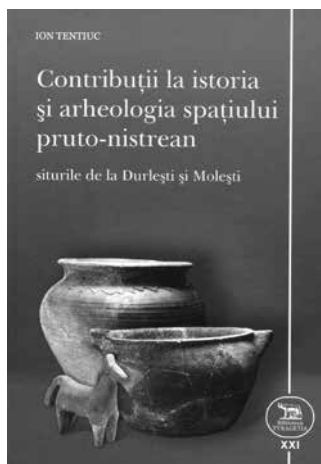

BOOK REVIEWS/ RECENZII

Ion Tentiuc, *Contribuții la istoria și arheologia spațiului pruto-nistrean. Siturile de la Durlăști și Molești*, Biblioteca Tyrageția, XXI (Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2012), ISBN 978-9975-80-667-1.

Dr. Ion Tentiuc este cunoscut în mediul academic din republică și de peste hotare prin contribuțiile sale importante în domeniul arheologiei și al istoriei medievale timpurii¹. Teza lui de doctorat,

¹ I.S. Tentiuc, „Raskopki poselenij u s. Durlășty”, SPDPM (Kișinev, 1988), 77-85; I.S. Tentiuc, „K voprosu o variante kul'tury Rêdukênen' na territorii Moldavii”, in *Arheologija, êtnografija i iskusstvovedenie Moldavii: itogi i perspektivy. Tezisy dokl. respub. nauč.-teoret. konf.*, 8-9 avgusta 1989 g. (Kișinev, 1989), 25-27; Ion Tentiuc, „Melkaja glinjanaja plastika i nekotorye aspekty ideologičeskikh vozzrenij rannesrednevekovogo nasledija Moldovy”, BAȘRSSM 3 (95) (1990): 61-62; I.S. Tentiuc, „Nekotorye aspekty issledovanija kul'tury Rêdukênen' na territorii Moldavii”, in *Arheologija, êtnografija i iskusstvovedenie Moldavii: itogi i perspektivy. Mater. respub. konf.* 8-9 avgusta 1989 g. (Kișinev, 1990), 66-78; Ion Tentiuc, *Cercetări arheologice în așezarea Durlăști-Valea Babei*, AM XVII (1994): 255-258; Ion Tentiuc, *Populația din Moldova Centrală în secolele XI-XIII* (Iași, 1996); Ion Tentiuc, „Romanitatea carpato-balcanică medievală timpurie între ignoranță și subiectivism”, in I. Ojog, I. Șarov, eds., *Omagiu lui Vladimir Potlog și Constantin Drachenberg la 70 de ani* (Chișinău, 1997), 92-96; Ion Tentiuc, „Some Consideration Regarding Byzantine Influence in the East of the Carpathians in the 10th. - 13th. Centuries”, in Gue De Boe, Frans Verhaeghe, eds., *II International Conference Medieval Europe, Exchange and Trade in Medieval Europe. Papers of the "Medieval Europe. Brugge 1997" Conference*, vol. 3 (Zellik, 1997), 15-22; Ion Tentiuc, „Plastica miniaturală de lut din perioada evului mediu timpuriu din Moldova”, *Tyrageția* VI-VII (1998): 115-128; Ion Tentiuc, „Câteva cruciulițe pectorale din Moldova de Est”, RA II (1998): 140-150; Ion Tentiuc, „Siturile din secolele V-VII de la Molești-Ialoveni (Republica Moldova)”, AM XXI (1998): 201-212; Ion Tentiuc, „Particularități și semnificații ale ritului și ritualului funerar în spațiul est-carpatic în secolele XI-XIII”, *Tyrageția* X (2001): 123-130; Ion Tentiuc, „Morminte «distruse» și deformate ale craniului în ritul și ritualul funerar la est de Carpați în secolele XI-XIII”, in *Simposia professorum* (Chișinău, 2001), 22-30; Ion Tentiuc, „Aspecte istoriografice privind ritul și ritualul funerar medieval timpuriu din spațiul pruto-nistrean”, *Tyrageția* XIV (2005): 96-100; etc.

Populația din Moldova Centrală în secolele XI-XIII, publicată la Iași în 1996, a fost înalt apreciată, fiind premiată de Academia Română².

Monografia supusă recenzării este bazată pe săpăturile arheologice din cadrul unor situri arheologice de la Durlești, municipiul Chișinău, și de la Molești, raionul Ialoveni, cunoscute specialiștilor grație publicațiilor realizate de I. Tentiuc în anii '80-90 ai secolului XX³. Ținând cont de faptul că rezultatele investigațiilor arheologice au fost doar parțial valorificate, analiza lor într-un studiu monografic este mai mult decât binevenită. Publicarea lor integrală finalizează un proces de cercetare și asigură accesul publicului larg la descoperirile arheologice dintr-un șir de situri preistorice, antice și medieval-timpurii din spațiul pruto-nistrean. Valoarea lor este cu atât mai importantă, cu cât ele contribuie direct la cercetarea unor epoci modest cunoscute, nu în zadar autorul a ales ca titlu *Contribuții la istoria și arheologia spațiului pruto-nistrean*.

Lucrarea este structurată în două capitole de bază. În primul capitol sunt supuse analizei descoperirile din siturile Durlești-Valea Babei, Durlești-La Cramă și Durlești-La Vie. Autorul examinează succesiv vestigiile după criteriul cronologic, prezentând mai întâi complexele și inventarul din așezarea neolitică de la Durlești-Valea Babei. Urmează artefactele din așezările din secolele VIII-X de la Durlești-La Cramă și Durlești-Valea Babei, așezarea din secolele XI-XII de la Durlești-Valea Babei și centrul de olărie din secolele XI-XII de la Durlești-La Vie. În fiecare caz autorul a făcut o descriere detaliată, iar pentru o încadrare culturală și cronologică judicioasă a descoperirilor a prezentat un șir de analogii în spațiul est-carpatic. O atenție aparte, în fiecare sit, se acordă complexelor meșteșugărești, ceea ce ne permite să înțelegem atât habitatul din aceste perioade, cât și modul de organizare economică și de asigurare a comunităților cu bunurile materiale necesare. Analiza acestor aspecte face mai lesne de realizat reconstituirea modului de viață al societăților preistorice și medievale timpurii din spațiul pruto-nistrean.

Capitolul II este dedicat siturilor de la Molești, care sunt examinate după aceleași criterii – cultural-cronologice. În primul

2 Ion Tentiuc, *Populația din Moldova Centrală în secolele XI-XIII* (Iași: Helios, 1996).

3 I.S. Tentiuc, „Raskopki poselenij u s. Durlešty”, SPDPM (Kișinev, 1988): 77-85; I.S. Tentiuc, E.N. Abyzova, „Raskopki proizvodstvennyh kompleksov na pamjatnike La Vie bliz Durlešt”, in *AIM v 1986 g.* (1992), 223-237; I. Tentiuc, „Siturile din secolele V-VII de la Molești-Ialoveni (Republica Moldova)”, *AM XXI* (1998): 201-212.

rând sunt descrise descoperirile din siturile din secolele IV-III a. Chr. și I-II p. Chr. de la Râpa Adâncă și Râpa Cornului, după care urmează siturile din secolele VI-VII p. Chr. de la Molești-Râpa Adâncă. În partea a doua a capitolului II sunt analizate separat așezările din secolele X-XI și din secolele XI-XII de la Molești-Râpa Adâncă, iar la final - complexe funerare din necropola datând cu secolele XI-XII. Descoperirea cimitirului din situl de la Molești-Râpa Adâncă constituie „un caz fericit”, care ne permite o comprehensiune complexă a structurii unei așezări medievale timpurii și a practicilor funerare ale societăților medievale timpurii. Autorul a descris în cele mai mici detalii descoperirile din aceste situri arheologice, lucru caracteristic unui studiu arheologic, dar care ar fi avut un impact mai mare asupra cititorului dacă era făcut prin comparație cu societățile din Europa de Est, Centrală și de Sud-Est.

Studiul este însoțit de material ilustrativ variat (96 figuri/plașe), care susține efectiv partea descriptivă. Dar, cred că pentru o mai bună percepție a situației, în special de către publicul larg, erau binevenite reconstituirile grafice ale construcțiilor de locuit și de producere.

Monografia este susținută și de o listă amplă de referințe (22 pagini) și de lista abrevierilor, la fel de importantă pentru elaborarea unor astfel de contribuții. Din păcate, studiul este lipsit de un indice de nume și de localități, instrument de lucru care facilitează manipularea unui astfel de gen de monografii științifice. Pentru publicul străin, este un rezumat extins în limba engleză (pp. 267-280), care oferă accesul la informația generală și la concluziile autorului despre descoperirile de la Durlești și Molești. Iar la final, lucrarea este însoțită de rezultatele studiului paleobotanic din situl Durlești-Valea Babei. Abordările pluridisciplinare sunt extrem de utile arheologului, de aceea credem că ar fi fost oportune aici și alte contribuții, de exemplu din domeniul arheozoologiei, petrografiei etc.

În concluzie, consider *Contribuții la istoria și arheologia spațiului pruto-nistrean* extrem de utilă pentru cunoașterea, în special, a istoriei medievale timpurii din spațiul pruto-nistrean. Merită a fi evidențiat efortul lui Ion Tentiuc la prelucrarea și publicarea rezultatelor săpăturilor arheologice din siturile preistorice și medievale timpurii de la Durlești și Molești. Recomand această lucrare cercetătorilor preocupați de preistorie și de istoria medievală timpurie, precum și publicului interesat de arheologia spațiului pruto-nistrean.

Sergiu Musteață